

SAY YES TO WASTE LESS

**Здружение за советување, обука и
заштита на животна средина –
Скопје**

Funded by
the European Union

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Republic of North Macedonia
Ministry of Government

ОПШТИНА
АЕРОДРОМ

GoGreen

OMNIUM

GREEN
DEAL

EU
YOU

+389 71 682 919

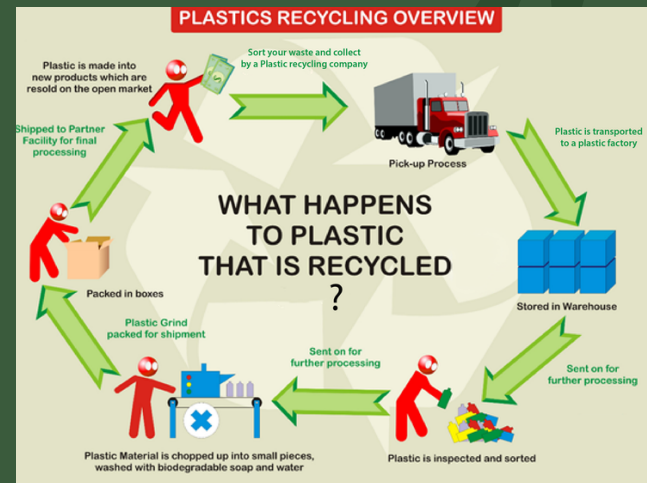
ул.5 бр.28 н.Јурумлери Скопје

ZERO WASTE ПЛАСТИКА

- Секоја година, ширум светот, се произведуваат повеќе од 380 милиони тони пластика.
- Моментално, само околу 9% од пластиката се рециклира.
- Биоразградливата пластика се појави како клучна иновација во справувањето со глобалната пластична криза.
- Биоразградливата пластика е дизајнирана да се распаѓа преку микробната активност на нетоксични нуспроизводи.
- Развојот на овие материјали е воден од двојна цел: да се намали загадувањето на животната средина и да се создаде одржлива алтернатива што ќе се усогласи со принципите на кружната економија.

 PET (Polyethylene Terephthalate)	PET е препознат, безбеден, нетоксичен, силен, транспарентен, лесен, извршен материјал кој 100 % се рециклира. Не содржи Bisphenol-A (BPA), тежки метали, фталати или канцерогени супстанции. Изработен од терефтална киселина и моно етилен гликол. Се користи за шишалка за вода и сода, пакување храна, шишалка за лекови, перници и друго. PE-примотите треба да се користат само една, бидејќи повторната употреба ја зголемува опасноста од бактерии. Покрај тоа, оваа пластика може да кородира тежки метали и хемикалии кои влијаат врз рамнотежата на хормоните.	 PP (Polypropylene)	PP пластиката е јрка и отпорна на светлина и топлина, па ако се загрее, нема да се стопи и ја задржува својата форма, релативно е безбедна за употреба. Таа е добар изолатор против влага, маснотии и хемикалии. Изработена со употреба на пропилен. Од оваа бела или полупрозрачна пластика се направени чаши за јогурт и сирут, хируршки равајци, кутии за слатки и други.
 HD-PE (High Density Polyethylene)	HD PE е пластиката што може да се рециклира. Не остава штетни емисии за време на неговата употреба од страна на потрошувачот. Изработена од етилен и мономери. Употреба за пакување и шишалка за млеко, масло, течни детерџенти, канти за губре, кутии за чување во домаќинството, торби и друго.	 PS (Polystyrene)	PS е природно транспарентна термопластика без мирис. Изработена со употреба на стирен кој останува како нерастворен мономер, кој лесно поминува во храната, при повисока температура, со што то менува мирисот и вкусот на храната и пијалаци. Се користи за хигиенито пакување чаши за еднократна употреба, амбалажа за брза храна, изолации, пластични кутии за храна, играчки и друго. Не постои стандардизација за неговата повторна употреба и рециклирање.
 PVC (Polyvinyl Chloride)	PVC е најчесто користениот термопластичен полимер со добра цврстина на истезување, висока густина и отпорност на окислители и алкали. Изработена од винил хлорид. Се користи за кеси за крв, електроични жици, медицински цевки, чаши за еднократна употреба за топли пијалаци.	 All Other plastics	PC е пластика што поседува добра отпорност на топлина и удар. Изработена е од Bisphenol-A (BPA), кој има токсичен ефект (предизвикува зголемување на телесната маса, стерилитет, а ланите и врз нервите и имунитетот системи). Се користи за пластични лежи за очила, ЧЕ и ДБС, шишалка за храна, бебича, електронски плочички и друго.
 LD-PE (Low density Polyethylene)	LD PE е цврст, флексибилен и релативно транспарентен со одлична отпорност на киселини, бази и растителни масла. Таа е друга од најкористените пластички. Направено од етилен и разгранети хомополимери. Се користи во кутии за млеко, учебни чешли, подни плочички и торби.	Example 1 PC (Polycarbonate)	Example 2 ABS (Acrylonitrile Butadiene Styrene)

КАКО СЕ РЕЦИКЛИРА ПЛАСТИКАТА И ЗОШТО СЕ УШТЕ ЈА ИМА ТОЛКУ МНОГУ?

Животниот век на пластиката која не се разградува е од 500 до 1000 години.

Секој тип на пластика не се рециклира и тоа е еден од проблемите за големото загадување од пластика на глобално ниво.

Рециклираната пластика има помал квалитет што ја прави помалку корисна за нова употреба.

Првиот чекор за рециклирање започнува со селектирање на пластиката за рециклирање кој се врши мануелно и автоматски, додека рециклирањето е механичко и хемиско.

Во механичкиот процес, пластиката се сортира, се мие и механички се меле до ситни парчиња, додека во хемискиот процес се разложува до мономери кои при хемиско спојување потоа создаваат нов пластичен полимер.

Според составот, пластиката се дели на онаа која може да се рециклира, делумно може да се рециклира и која не се рециклира.

Пластика која најчесто се рециклира е обележана со бројка и кратенка на хемискиот состав на пластиката. Причината поради која некои пластички не се рециклираат е составот на полимерите. Одново соединување на полимерите кои се во составот на пластиката е невозможно и затоа некои типови на пластика не се рециклираат.

Примери за пластика што не може да се рециклира се биопластика, композитна пластика, хартија за завитување обложена со пластика, поликарбонат и пакувања за храна. За жал, оваа пластика која не се рециклира, завршува на депонии и претставува отпад.

ШТО Е ZERO WASTE?

Дефиниција:

Зачувување на сите ресурси со помош на одговорно производство, потрошувачка, повторна употреба и обновување на производите, пакувањата и на материјалите без горење и без испуштање во почвата, водата или воздухот, бидејќи така се загрозува животната средина и здравјето на луѓето.

ПРИДОБИВКИ ОД ZERO WASTE?

Импакт врз животната средина

- рационално и адекватно користење на природните ресурси;
- намалување на бројот на депонии и спречување на емисијата на штетни гасови;
- зачувување на природните ресурси, кои тешко се регенерираат или се необновливи;
- зачувување на биолошката разновидност;
- еколошката стабилност и рамнотежа на природата.

Економски бенефит:

- намалување на потрошената енергија при создавање на нов производ од селектиран отпад;
- намалување на трошоците за набавка на сировина;
- генерирање на нови работни места;
- развој на нови бизнис-модел;
- користење на обновливи извори на енергија.

Здравствени придобивки:

- почистиот воздух, вода и почва го подобруваат квалитетот на живот на луѓето;
- се спречува ширењето на зарази од депониите со глодари и други животни;
- намалување на бројот на заболени од болести на респираторниот систем; канцерогени заболувања, дијабетес, кардиоваскуларни, кожни заболувања и друго.

ДА ГИ СМЕНИМЕ НАВИКИТЕ!

Вака изгледа просечна канта за отпадоци.
Да го промениме ова!
ДА ГО СЕЛЕКТИРАМЕ ОТПАДОТ!

Просечната количина на отпад која се генерира од секој граѓанин е 416 kg годишно.

Чистата околина е наша одговорност и обврска, а наша должност е да се грижиме за отпадот кој го произведуваме.

Фрлениот отпад и формирањето на диви депонии влијае врз квалитетот на живот, наместо тоа отпадот може да се користи како вредната сировина.